

TELEGRAFUL ROMÂN.

Împare Marțea, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.,
pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobree-Novembree-Decembree al an. 1893, cu prețul cel mai moderat, ce se pôte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utsalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultieme se fie scrise bine, ca să se pôtă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesece cu ultima Sept. 1893, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fôiei.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

Sibiiu, 22 Septembrie 1893.

Preste 10 zile se vor deschide din nou porțile scôlelor nôstre populare pentru un nou an scolariu. Înă 10 zile, și la scôlele nôstre se va începe de nou o activitate roditóre, în interesul cultural al poporului nostru.

Anul scolariu, care acuma se începe, e chemat se pună la grea probă puterea materială a poporului nostru, anul scolariu, în care trăim, e chemat se documenteze lumen însuflețirea poporului nostru pentru cultura sa, însuflețirea lui pentru cultivarea tinelor mlădițe la sinul scôlei românesce, susținute prin multă și neobosită stăruință de cătră biserică, ca cea mai naturală dulce mamă a scôlei românesce.

Legea cea nouă, care împune și pentru scôlele nôstre românesce salariu anual de 300 fl. este promulgată, și în zilele acestea vom ceti și

ordinațiunea ministerială, pentru punerea ei în viétă.

Anul scolariu, în care intrăm, e chemat deci să devedeți despre hărnicia poporului nostru în cele materiale, căci în decursul acestui an se va vedé, cari comune bisericesci au sciut asigura din mijlôcele proprii salariul prescriș pentru un învățătoriu.

Am luat pozițiune destul de hotărâtă față cu legea din cestiune încă pe când ea s'a prezentat parlamentului în formă de proiect al guvernului. Au luat dēmna pozițiune de prelați români, arhieriei bisericei nôstre, când s'a pertractat legea în casa magnaților, însă observările relațiilor nostri nu s'au luat în considerare. Proiectul guvernului în loc de a fi muiat, a fost înăsprit în partea carea privesce pe învățătorii nostri, a căror conduită e pusă la volnică aprețiere, și în ziua de astăzi sub direcțiune contrară statului multe se pot subsuma.

Biserica nôstră prin legea acésta e adusă în mare strimtorare, mai ales în punctul asigurării dotațiunei învățătorilor. Poporul e sêrăcit aprópe până la os și prelângă sêrăcia cea mai mare totuși am puté face mult cu el, dacă nu ar trebui să luptăm și cu nesciunța lui, cu nepricerea lui, și în unele casuri concrete cu îndărăticia lui chiar. În multe locuri a succes a asigura salariul normal de 300 fl. și aicea meritul principal e al respectivului protopop, care a sciut pune în însuflețire pe preot, pe comitetul și pe sinodul parochial.

După cum suntem informați sunt și casuri concrete, unde pre lângă cea mai mare încordare, deocamdată nu s'a putut face nimica. Dicem deocamdată, căci noi încă nu ne am perdat speranța. O nisuință de fer, o capacitate fără încetare totuși va muia inimile poporului, care va trebui se jertfescă acuma, căci jertfa se cere în interesul lui cultural, care nici odată n'a fost mai atacat, ca și prin legea, de care vorbim.

În termin de 9 luni vom sci, care comună și-a asigurat libera dezvoltare culturală-națională prin asigurarea existenței scôlei sale confesionale.

În sensul legei se va pune la cale constatarea dotațiunei la scôlele nôstre. Nu scim cum se vor esecuta dispozițiunile legei în privința acésta, de aceea nici nu putem aici să intrăm în amănunte. O vom face acésta, când vom avé ordinațiunile ministeriale, de astădată rămânem la acest obiect în generalități, signalisând sancționarea legei și promulgarea ei.

Nu va fi fără interes să constatăm și cu ocaziunea acésta, că dela era dualismului încôce activitatea ministeriului nostru dela culte și instrucțiune se dovedesce pas de pas ca contrarie dezvoltării scôlelor nôstre confesionale. Legea de instrucțiune dela 1868 bine esecutată ne pôte asigura o dezvoltare sănătósă, și noi în scuritul timp de 25 de ani am făcut progrese mulțamitóre. Legea acésta însă a fost paralisată în practică prin puțină bunăvoință la esecutarea ei, a fost paralisată prin legile aduse dela 1868 încôce, cari tôte au mers în defavorul scôlelor nôstre confesionale, și cea de aji e dulce soră cu legea din 1879 pentru introducerea limbei magiare în scôlele nôstre românesce, cu cea din 1883, care a pus scôlele medii la discretiunea guvernului, cu cea din 1891, care a creat asilele de copii, ca magiari-sarea să se pôtă începe dela etatea de 3 ani, și respective cu etatea posibil și mai fragedă.

Vom aduce legea în comparațiune cu proiectul, ca cetitorii nostri se fie în deplina ei cunoscință. Proiectul a fost tractat pe larg în diariul nostru sub titlul: „Noul atac asupra scôlelor nôstre“.

Conferența românescă din Timișóra. Conferența românilor din părțile bănățene, despre care am făcut amintire în nrul 102 al fôiei nôstre, s'a ținut Dumineca trecută

la Timișóra. La ea au participat cei mai de valóre bărbați de-ai nostri din acele părți, anume dela Lugos, Caransebeș, Arad, din Torontal etc, în număr considerabil, Conferența a fost condusă de ilustrul nostru bărbat politic, dl Alecsandru Mocionyi și a ținut două zile, Duminecă și Luni. S'a hotărât să se înființeze în Timișóra un diar politic cotidian, care să stea pe baza programului statorit în conferența națională dela 1881 din Sibiiu. Diariul va apăre, începând cu 1 Ianuaru 1894, se va numi „Dreptatea“ și va avé un supliment săptămânal, pentru popor, numit „Duminecă“, care să va puté abona și separat. Directorul diariului va fi dl Dr. Corneliu Diaconovich, de present secretariul institutului „Albina“ din Sibiiu.

Totodată conferența a ales un comitet de 20 membrii, cu dl Alecsandru Mocionyi în frunte, ce president, care să conducă și supravegheze întreprinderea. În curând apoi se va redacta un program-apel, referitor la noul diar.

„Timesvarer Zeitung“ scriind în cestiune, constată, că de aci înainte românii bănățeni vor continua în măsură mai mare agitația. Dar cu tôte aceste află garanță în persóna d-lui Mocionyi, că agitația bănățenă nu va trece granițele, cari trebuie să le respeceteze și „supușii ungari cu limba română“.

Un circular al ministrului conte Csáky. Ministrul Csáky a adresat cu datul de 25 Sept. a. c. cătră comitetele administrative eomitansé și orașenesci din țară un circular provocându-le, ca să grigiescă de esecutarea strictă a legii despre propunerea obligatóre a limbei magiare în scôlele populare. În circular se spune, că din datele scolare de pe anii 1891—2 s'a constat, că dintre 25,505 cât este numărul învățătorilor din Ungaria, 1601 n'au posedat limba magiară, ca să o pôtă propune în scôla și că în 2387 de scôle populare sau n'au s'a propus de loc limba magiară sau cu rezultat neindestulitor, mai departe s'a aflat, că au fost aplicați ca învățători 2984 de indiviți, cari n'au diploma de învățători. Comitetele administrative sunt provocate prin circularu, să constate, cari învățători nesciun-

FOIȚA.

Flori și buruieni.

Novelă de Ilarie Chendi.

(Urmare.)

„Mon cher Teofile, Jolanca voiesce!“ comandă dómna dând resolută cu piciorul în padiment, de tremurau gémurile cele mari. Norii de pe fruntea avocatului să risipiră, așa cum să risipesc norii ceriului când vijeie turbat uraganul — „vêrul“ Ghiță fu întrodus în familia avocatului.

O, femeie, femeie emancipată!... ôre să fie multe casuri, unde femeia să nu fie domnul casei! Érași dic, că-ce nu pôte femeia să sêvêrșescă, ea care intrunesce în sine tot ce a avut firea mai frumos și mai nobil!! Mă mir de atata putere ce are, scéind că femeia e totuși numai femeie!

Sosi ziua nascerei Adelinei, o sêrbătóre familiară în casa avocatului. Salonul cel mare gema de ôspeți, de domni și dómne, advocați și oficianți, comercianți și alții — între cari și un mondir strălucitor — era ofșerul Ghiță Largu, favoritul vêr al dómnei.

Un avocat povestea altuia despre cel mai nou proces ce la dobândit, — era un proces de presă, prin care credea că a atras asupra-și opinia publică: un comerciant povestea unei dómne despre cea mai nouă catifea ce a primit de curând dela Paris, un medic discuta cu o domnișóră emancipată despre scâmătorii și despre spiritism, un tiner medicinist altei domnișóre despre bacteriologie și în deosebi despre bacilul dragostei, pe care promisé a'l erua dënsul; Ghiță vorbea dómnei Jolanca cu mare ifos întemplarea comică, cum o „rêgută“ și'ar fi luat viața, din pricină că îi s'ar fi măritat drăguța.....

Intre toți și tôte strălucea Adelina, regina zilei, o fată cu trup înalt și subțire, oblu ca o mlădiță de paltin. Pe fruntea-i golă și mărêța, pe fața-i palidă se puté ceti recelă, ambițiune, ba chiar sumeție, dar gropițele fine, ispititóre din obrazii cei fără colóre, zimbetul acela vecinic compatimitor și dureros din giurul buzelor superb încovoiate îți împlea ochii de farmec, focul din ochii ei cei iuji încălđia pre cel mai rece bărbat.

Deodată să facu tăcere; Adelina în haină albastră, lungă pași cu pași mari, cu peptul scos ca de obicei spre pian și'l de-

schise. Acorduri pline, produse de mâna măestră a Adelinei umplură salonul — cânta „Marsseilaise“ de Leibach, șiși împletea iute și grațios degetele, așa cum îi demândau ochii, cu cari sorbea notele de dinainte-i.

Ulumul acord sună — ôspeții alergau să-i gratuleze.

— „Vin a-ți mulțami verișóră Adelină că m'ai îmbucurat cu piesa mea de predilecțiune, — aji ai cântato mai bine ca ori și când! Îți mai rămâne să cânti ceva și cu vocea, ca să areți că estî dēmna urmașă a vestitei Adelina Patti!“ dise ofșerul.

— „Vere Ghiță, complimentele D-tale îmi sunt șicane — apoi sci că nu prea am obicei să împlineșc poftele D-tale fistichii și îmi place a crede, că nu-ți vei închipui că am cântat „Marsseleisa“ de dragul D-tale!“ respuse Adelina rece.

Ofșerul mușcându-și unghia degetului mic să pregătea cu un respuns potrivit, dar într'aceea să audi vocea dómnei Jolanca carea chema la masă.

Era rece, aspră, fără rezervă Adelina față cu toți, și în deosebi cu acela, pe carele sôrtea î'l făcuse vêr. La masă ședeau lângă olaltă, dar cu tôte vorbele lui alese cu tótă firea lui mesteșugită nu fu în stare

să o înveselescă — ea răspundea scurt și precis la tôte, privea când la candelabrele ce atârnav de tavanul cel vâpsit, când la prisma cea de sticlă de lângă farfurie. La ovațiunile cele multe ce îi se aduceau din partea ôspeților mulțamea înclinându-și lin capul și suridând în silă, — surisul creșcea când privea în fața voiosului ei părinte, care aji avea un deosebit chef și cerea meru și respicat „să mai veie cenci letre de ven!“

Ghiță dădea perplex bobârnace fârimiturilor de pâne, privind sficios din când în când cu cода ochiului-la dómna Jolanca din capul mesii, despre care vedu, că-i urmăresce galeș tôte gesturile.

„Se plictiseste lângă vêrul ei!“ șopti o dómna; „are o ură moștenită asupra ofșerilor“, respuse vecina.

Era timpul înaintat, venul D-lui Florea inferbintase sângele ôspeților; povestirile, discutele politice și espunerile luară dimensiuni serióse, deveniră tot mai îndrăznețe. La o masă jucau bărbații cărți, spiritele erau agitate; o cetă de dómne se certau pentru „domino“ și domnișórele trâgeau între sine șosele și se cântă pe pian fantasia lui Smetana „gentil“ — și sôrtea cădu éraș pe Adelina. Dintre toți numai medicul pârășise încă soareul, căci fu-

tori de limba magiară sunt de amovut din post. Despre acesta se înscuiește pe susținătorii scolei și respective pe autoritatea superioară școlară și dacă susținătorii scolei în anumit timp, ficsat de comitetul administrativ, nu vor aplica alt învățătoriu calificat și sciutor de limba magiară, cu privire la amovarea învățătorului, care nu scie unghuresce, să facă raport la ministru. Asemenea trebuie să se purcedă și cu învățătorii, cari n'au diplomă de calificățiune.

Comitetele sunt provocate mai departe să constate, în cari scole nu se face cu rezultat îndestulitor instrucțiunea limbii magiare și să ia măsuri, ca aceasta în anumit timp să se facă, ér despre acele scole, unde nu se vor lua măsurile recerute, să facă raport la ministru, ca acesta să pôta purcede față de ele în sensul art. de XVIII din 1879 §. 6 p. 3, adecă să le închidă și în locul lor să înființeze scole comunale sau de stat cu limba de propunere, să înțelege, magiară.

Comitetele sunt însărcinate a face raport ministrului despre pașii întreprinși până la finea lunei Decembre a. c.

Susținătorii și autoritățile noastre școlare trebuie să fie cu luare aminte cu privire la cele dispuse în circulariul ministerial și să apere pretotindenea asistența școlilor noastre.

Revista politică.

În zilele din urmă se vorbea cu mare siguranță, că Coróna a dat sancțiunea prealabilă pentru proiectul despre căsătoria civilă. Acestă versiune se susținea cu atât mai virtos, cu cât ministrul Wekerle și dete aparința în dietă ca și cum ar fi fost sigur de acest lucru. La interpelațiunea deputațiilor opoziționali, referitóre la proiectele bisericesci a respuns ministrul, că aprobarea lor va urma, ér în cas, când s'ar pune pedeci realizării vreunui proiect, guvernul va sci să facă datorința. Acestă enunțaițiune a ministrului a însuflețit întrégă casa deputațiilor și călătoria mai próspectă a lui Wekerle la Viena se aducea în combinațiune cu proiectele bisericesci. Foile din Budapesta dau ca sigură scierea, că Wekerle în audiența din urmă, ce o a avut la Maj. Sale, căci a încuviințat proiectul despre căsătoria civilă. Deodată lucrul se întorce. Scirile din Viena anunță, că în audiența avută n'a fost nici o vorbă despre politica bisericescă și că Coróna n'a avut încă timp să se ocupe cu proiectele. Abia în săptămána viitoare se va puté ocupa. Aceste sciri le confirmă apoi și „Polit. Coresp.“. Acestă confirmare a provocat sciri de tot senzaționale atât la bursa din Viena cât și la cea din Budapesta, că adecă în Ungaria crisa ministerială e

chemat la un pațient, și Ghiță care ca militar trebuia să fie prompt, încă se depărtase.

În odaia de cătră grădină cuprinsă de întunecul cel plăcut adăsta cu jind și cu brațele rėvnitóre Jolanca. Ochii ei cei verđi sclipiau dornicii în întunecimea nopții, în obrađii ei plini svėcnea focul aprins de vin și de patima plăcerei.

Așteptatul sosi pe calea cunoscută peste scară și coridor.

Imbrețșări, șopte înăbușite, încredințări de iubire urmate de jurămėt, fiesce care jurămėt sigilat prin sărutări — éta tot ce poftia dómna, tot ce simula Ghiță Largu. El îi era idealul ei, ea lui o unealtă pentru scopuri reale — éta idealul îmbrățișând realitatea amară, dând astfel nascere la o relațiune rușinosă și putredă.

„Audi iubito, sgomotul unui roi de albine?“ întrebă Ghiță.

„Vor fi óspeții nostri“, rėspunse Jolanca, care în momentul acesta orbită de patima năvălișă se audă și se vorbește multe.

„Nu mă poți auzi?“ întrebă el din nou.

„Auzi te în brațele mele? Să tem și ofiterii?“ dișe ea ironic.

la pragul ușii și actualul guvern trebuie să se retragă. Aceste sciri, ce-i drept, le desminte „P. Lloyd“ dar în mod indirect. Numita fôie spune, că versiunea despre crisa ministerială s'a născut numai în urma repetitelor declarațiuni ale ministrului Wekerle, în care a asigurat, că va veni în dietă cu proiectele de legi mai înainte de a se începe desbaterea bugetară. Aceste declarațiuni însă nu s'au putut valora deocamdată, deore-ce terminul până la care socotise Wekerle, că va puté înainta proiectele politice-bisericesci, a trecut.

Partidul independent vechiu se întărește tot mai tare. Deputații, cari au eșit încep a reintra érași. În conferențele din urmă ale acestui partid s'au anunțat mai mulți deputați, că reintră în partida „mamă“. Referitor la rėspunsurile regelui dela Boroșsebiș și Güns s'a hotăríf în aceste conferențe ca fie-care petițiune să se pertracteze separat. Desbaterea petițiunilor e pusă la ordinea zilei pe 5 l. c. n. și se crede, că va ocupa trei ședințe. Se așteptă, că în decursul acestei săptămáni va rėspunde ministrul Wekerle și la interpelările lui Eötvös și Apponyi referitóre la desvălirea monumentului honveđilor.

Stările din Boemia sunt fôrte critice. Mica stare de asediu decretată asupra orașului Praga în loc să descurageze pe cehii tineri îi îmbărbătează și mai departe la luptă. Ei au dat un manifest, care s'a rėspândit în tôte părțile Boemiei, afară de Praga, și care conține o nesfârșită listă de acuse și plângeri ridicate contra actualului regim și al sistemului dominantiu. Se așteptă, că cehii să se organizeze și mai bine și în noua sesiune parlamentară să facă obstrucționism.

La 27 a lunei trecute, marele politic engles Gladstone, a sosit în Edinburg, unde într'un discurs lung a vorbit în contra camerei lordilor. Înainte de a veni la cesțiunea această, bătrânul politician s'a ocupat cu cesțiunea lucrătorilor, și a diș, că va trebui introdusă în mine munca de 8 óre. Trecend apoi la relațiunile lordilor față cu ómenii de rénd, citeză cuvintele lui Chamberlain: „Camera lordilor de 100 de ani încóce n'a contribuit nici cu o iotă la libertățile poporale, sau la promovarea binelui comun. În timpul acesta ea a conservat tôte abuserile și a protegiat tôte privilegiile; a denegat dreptatea și a întârziat reformele.“ Camera lordilor nu se pôte pune față în față cu camera de jos, căci aceea nu reprezintă pe nimeni și nu e responsabilă nimėnuia, în vreme ce camera de jos

reoglindează voința poporului și e responsabilă alegătorilor. — În sesiunea de tómnă — se vor aduce la discușiune mijlóccele, prin cari să se pôta pune capet stagnațiunii în legislativă. 500 de peeri nu e ertat să impedece voința națiunii, și camera lordilor, prin resistența ei, a făcut érași actuală cesțiunea dreptului ei de existență.

În Bulgaria era până în timpul din urmă liniste și pace, atât în raporturile ei interne cât și externe politice. De-odată înse, ca din senin, se ivesce un nor negru pe orizontul tinerului stat dela Dunăre. Nespus de mare senzațiă a produs în cercurile politice și diplomatice un articol publicat de „Svoboda“ care acuză pe principele Ferdinand, că conspiréază cu opozițiia în contra lui Stambulov, și totodată pune în prospect isbucnirea rėșboiului civil decă se va întâmpla căderea lui Stambulov.

„Svoboda“ este organul actualului ministru președinte bulgar, dar se diș, că el n'a avut cunoscința prealabilă despre aparițiia acestui articol. De aici se crede, că articolul amintit se va desminti, înse această desmintiune nu va schimba nimic în situațiunea precară demascată deja, și crisa ascunsă, va deveni așa dișcend crisă publică

Noutăți.

Serviciu divin. Din incidentul zilei onomastice a M. Sale împératului rege Francisc Iosif I s'a ținut în biserica noastră din Sibiu cetate serviciu divin festiv, la care au asistat corpul profesoral dimpreună cu elevii seminariilor, școla civilă de fetițe a „Asociațiunii“ și școla elementală.

Recolta viilor în România. Cetim în „Curier. Financ.“: Viile din Panciu și cele din Odobesci și împregiurimi, sunt frumoșe și presintă o recoltă mijlociă. În Mehediđii localitate fôrte renumită pentru vinurile sale, lumea se plânge de starea recóltei în viitor. Pe de o parte flocesera care a uscat și pustiit cele mai roditóre și frumoșe plaiuri pe de alta mana ce a căđut asupra viilor, au scăđut cu totul atât calitatea, cât și cantitatea vinurilor. Mehedinul, care mai înainte era renumit pentru vinurile sale astăzi e necesitat a-și procura stocul necesar din alte județe, Râmnic-Vâlcei, Romanai, Putna dar nici pe acolo nu se găseșce. În Severin vinurile próste au ajuns a se vinde cu prețuri fabuloșe de mari: o calitate ceva bună se vinde până la 12 — 13 — 14 lei vadra de 12 oca.

Sinuciderea unui deputat magiar. Alecșiu Bokross, deputat guvernamental și

vice-președinte al camerei, și-a luat viața aruncându-se din etagiul al doilea al unei case din Budapesta. Bokross avea mai înainte în Cluș o cancelarie de avocat fôrte căutată. În calitatea sa de avocat a avut să manipuleze, din încrederea unei contese, mari sume de lăsămėt, despre cari n'a dat socotélă. Ajungend la cunoscința publică afacerea, Bokross a devenit în societate imposibil. El s'a prezentat în casina magnaților din Budapesta, unde a fost primit de tot rece. Primirea această, se dișe, că într'atâta la năcăjit încat s'a hotărát a se sinucide. „Bud. Hir.“ în nrul din 3 Octobrie c. serie între altele despre el următoarele: „Ómenilor le plăcé să-l numescă de guvernator nedomunit al Ardélului. Și în Ardél un cinism fără păreche eserciază puterea de un lung șir de ani, în frunte cu guvernatorul nedomunit. Judele și profesorul, oficialul dela calea ferată și preotul reformat, biserica și școla: tôte sunt în mâna acestui organism, și-i simt apăsarea și năđușitóre.“

Limba germână scósă din școlele din Francia. Ministrul frances de instrucție a dat un cerculariu în urma căruia, cu începutul acestui an școlariu, limba germână va înceta de a mai fi obiect de învățământ obligătoriu în gimnasii. Școlarii au fost până acuma obligați a învăța limba germână și englesă. De aici înainte școlarii pot să alégă între limba rusescă, italiană și spaniolă. În școlele medii, cari au numai clase inferióre, instrucțiunea în limba germână va fi cu totul suprimată și în locul acesteia se va introduce limba englesă.

Serbările francese-ruse. Președintele republicei Carnot a primit comitetul presei, care i-a prezentat programul festivităților. Carnot a promis, că va lua parte la representațiunea de gală, ce se va da în operă în onórea oficerilor ruși. Pentru primirea cât mai simpatică și strălucită se fac mari pregătiri. Admiralul rus Avelane va fi numit mare oficer al legiunii de onóre.

Monetele de aramă în Francia. Din Paris se scrie, că guvernul frances a interdiș caselor publice să primescă monede de aramă streine, pentru-că Italia și Grecia vor să bată din această monedă, cea din tēju 50 milioane și a doua 4 milioane, și ministerul de finanțe se teme de invazia acestei monede.

Recompensa scriitorilor. Cel din urmă urmaș al lui Daniel de Foe, autorului scrierii nemuritóre, Robinson Crusoe, era aprópe să mórá de fόμε într'un asil din Londra, dacă câte-va persoane caritabile mișcate de situațiunea sa nu ar fi deschis o subscripție în favórea sa.

Miseria nu e bôlá ereditară. Cu tôte acestea trebuie să reamintim, că Daniel de Foe însuși a murit în cea mai desăvėșită miserie. Operile sale nu l'a îmbogățit.

Robinson Crusoe, care, după Biblie, a fost tradus în tôte limbile, e pôte singura carte, care a avut cele mai multe edițiuni, nu a fost plătită autorului de cât cu 10 lire sterlinge adecă 250 lei noi.

Dacă toți aceia, pe care Robinson îi a amusat în copilăria lor ar trámite un obol bătrânul de Foe ar avea de unde să trăiască în largul său.

Bancruta în Grecia. O telegramă din Atena arată, că agiul a ajuns 88 la sută. Diarele cer întórcerea regelui și disolvarea sau convocarea imediată a camerilor. Éta la ce rezultat financiar au dus fundingurile d-lui Sotiropolo, sau ca să facem odată și pe placul grecilor, împrumutul 5% de 100 milioane. Împrumutul s'a păpat; financele Greciei s'au împovărat cu încă 100 milioane, agiul a ajuns 88 la sută și acum se cere salvarea dela rege sau dela camere, ca cum accepția ar dispune de comorile Europei. În starea în care au ajuns lucrurile, Grecia trebuie să se convingă odată, că salvarea nu o găseșce decât în punerea Heladei sub tutela directă a publicului financiar european.

Pașii audți de Ghiță sunară deja aprópe ușă se deschise și în ea intra avocatul și Adelina.

„Jolanca, aici esti, voesc să plece óspeții!“ vorbi respicat avocatul aprindend un chibrit

Ha, peșcher meserabel, esclamá după o paușă avocatul galben ca ceara cătră cel ce se aventura iute ca prisnelul pe calea cunoscută în grădină.

Numai un bărbat cu nervii sănėtoși, ca avocatul Florea a putut suporta momentul acest atât de dureros pentru familie. Luând de braț pe Adelina, carea în desperare vėrsa lacrimi șiróie peste palida-i față — eșiră fără un cuvėt în ambit, lăsând pe nelegiuita consórtă și mamă ca lovită de trăsnet pe canapea.

„Sera bună, sera bună“, șoptiră amėndoi cătră óspeți.

„Unde-i dómna — ce s'au întâmplat?“ întrebau cu toții.

„E în odaie, — a amėtit puțin — ne-am spăriet . . .“

Óspeții se împreșciară, avocatul și Adelina să retraseră în odăile lor. Cu sprân-

cenele încrunțate, tremurând de manie să preumbla avocatul prin odaie până târđiu, deodată luă resolut condeiu în mână, scrisse un bilet și-l adresă ofiteriului Ghiță Largu.

Adelina străjuia și ea sfėșită de dureri la masa de scris, pe sinul ei alb șerpuiau două plete lungi și negre ca durerea ei. Scria și ea unei prietine, Măriórii, și scriind vėrsa lacrimi pe scrisóre și pe pěr „și mi-a fost drag acest mișel, Măriórá, mi-a fost drag, ér acum trebuie să mor de rușine! Astfelii își sfărși Adelina epistola.

Érași se făcu Duminecă. Sórele strălucua mai vesel și mai sərbătoreșce pe deasupra Osėndăii, sătenii, îmbrăcați în cele mai bune ale lor vestminte fecărau voioși prin porțițe, că ađi își mărítă cel mai iubit bărbat dintre ei fata. Era Lia Largu, apostolul lor, care și mărítă astăzi pe Florica după Ioan a lui Clopoșel, și avea să fie cununia asta o sərbătóre pentru satul întreg.

(Va urma).

Raportul camerei de comerț și de industrie din Brașov.

(Urmare).

Intrunirea industrișilor singuratici în consorții mai mici se întâmplă mai cu seamă pe terenul furnisărilor publice. În această privință anul 1892 trebuie ținut ca în general favorabil. S'au dat furnisări de lucrări pentru armata comună, pentru honveșimea r. u., pentru căile ferate de stație etc. Mai cu seamă în ce privește furnisarea de încălziminte trebuie să fim mulțumiți cu starea lucrurilor, dacă ne cugetăm numai la trecutul cel mai apropiat. Ceea ce atunci s'a declarat ca neadmisibil cu principiul asigurării necondiționate a punerii pe picior de bătaie a forței armate, s'a validat ași bine prin întrunirea îmbucurătoare a o mulțime de cercuri de meseriași mici la această lucrare de furnisare. S'întelege însă că din cauza numărului mare de concurenți în cele mai multe cazuri partea fiecăruia este mică; dar această lucrare sigură formează un sprijin și o scăpare bună în timp stagnațiune. Această stare de lucruri o datorim pe lângă bunăvoința înaltului Ministru, care împărțese fărnișările, conducerei înalte a afacerilor comerciale, care s'a folosit cu drept cuvânt de industria din patrie, pentru ceea ce exprimăm și la acest loc respectuoșele noastre mulțămite în numele cercurilor noastre industriale. Demnă de laudă este însă mai cu seamă și bunăvoința Escelenței sale a d. lui ministru comun de război, prin care el a făcut posibilă participarea pe o scară estinsă a meseriașilor mici la furnisările de pielării pentru armata comună și a făcut-o ca o instituțiune durabilă.

Mulțimi îmbucurătoare sunt relațiunile, în ce privește furnisările de postav pentru trebuințele publice. Aci participarea a fost nefavorabilă pentru industria noastră de postav destul de capabilă de furnisare. Asupra acestei împrejurări vom mai reveni în partea specială.

O importanță deosebită are anul 1892 pentru că în el s'a început aplicarea articolului de lege XIV din 1891 despre asigurarea pentru cazuri de boală a lucrătorilor meseriași și de fabrică. Cu 1-a Aprilie 1892 a intrat în vigoare această lege importantă social, politică și o mare parte a lucrărilor de înființare de Casse de bolnavi districtuale, de corporațiuni industriale, de fabrici etc. s'au făcut deja în anul acesta. Nu trebuie să ne mirăm dacă organizațiunea merge încet, deoarece asemenea lucrări, cu toate ajutoarele de lucrări pregătitoare, statute de model etc. nu se pot face cât ai bate în palme. Cea mai mare parte a celor interesați stă față în față cu o inovațiune necunoscută și va costa încă timp până ce instituțiunea se prindă bune rădăcini. Că aceasta se va întâmpla nu mai încapă nici o îndoială, pe lângă organizațiunea bine aleasă.

În însuși districtul acestei Camere încă n'a fost în 1892 nici o casă de bolnavi în vigoare. Cele dinfăi statute, cari au fost aprobate, au fost ale casei de bolnavi districtuale din Brașov, cari au intrat în vigoare în Februarie 1893.

În cestiunea căilor de comunicațiune avem de raportat, că regimul tarifului local introdus în 1891 pentru mărfuri pe liniile Căilor ferate r. u. a arătat și în 1892 avantajele sale. După cum am șis deja în Raportul pe 1891 plângerile asupra tacselor de transport prea mari, cari mai înainte formau o rubrică constantă, au amuțit din ce în ce și cererile de a se acorda reduceri de fracht au devenit de atunci cu mult mai mari. Fără îndoială trebuie să sulevăm cu adâncă mulțămire, că Esc. Sa domnul ministru de comerț a avut în vedere ramurile de industrie din districtul nostru cari au lipsă de sprijin, și în 1892 și 1893, acordându-le reducățiunile de fracht de până aci: așa d. e. industriei de postav pentru aducerea de lână, morilor artificiale din Brașov pentru transportul de cereale ș. a. m. d.

Intr'o privință există plângere generală în ce privește transportul de cărbuni de pământ. Anume prin fracht acest factor indispensabil pentru industria de fabrică s'e scumpesc în așa măsură, încât influințază în mod foarte desavantajos asupra capabilității de concu-

rență a industriei noastre față de industria austriacă și esternă, care abstrăgând dela toate celelalte avantaje, lucră cu cărbuni neasămănat mai efțini. În urma împrejurărilor, că lemnele întrebuițate încă forțe des ca combustibil și în fabrici s'au scumpit din cauze, pe cari le vom aminti aci mai deapropo, cestiunea cărbunilor efțini are o mare importanță și pentru circumscripția Camerei noastre. De aceea ne ținem de datorie a ridica vocea noastră, ca să dăm espressione dorinței generale a industrialilor, ca prin reducerea tarifelor pentru cărbuni brunși de pământ să se pótă procura mai efțin combustibilul indispensabil.

Nu credem de lipsă a demonstra în mod deosebit, că în luna din urmă a anului intreruperea comunicațiunii în urma zăpedii celei neobicinuite și a troienilor, cari piedeci s'au alăturat la măsurile luate din cauza epidemiei de cholera, numai efecte bune n'au putut avé asupra relațiunilor comerciale.

Un eveniment însemnat pe terenul căilor ferate a fost deschiderea liniei vicinale Sibiu-Avrig în Septembrie 1892 și a liniei Avrigh-Făgăraș în November 1892. Transportul pe această linie îl arătăm în partea specială Aici ne mărginim numai a ne exprima bucuria noastră asupra terminării rețelei noastre de căi ferate care formează începutul la construcțiunea liniei Sibiu — Turnuroșu — graniță, o juncțiune atât de importantă internațională, precum și eventual la construcțiunea unei legături de cale ferată între Făgăraș și Brașov. Pentru această linie s'a dat deja concesiunea prealabilă.

Acastă satisfacțiune a construcțiunii de căi ferate însă se turbură prin plângerea neîncetată asupra tarifelor celor mari de pe linia Brașov-Treiscaune. O ilustrațiune a acestui fapt prezintă transportul neînsemnat pe această linie în anul 1892. De altcum lumea s'e plânge de tarife prea mari și pentru relațiunea Făgăraș — Sibiu. Apoi trebuie să regretăm, că cu totă dorința celor interesați n'a fost cu puțință de a împreuna direct în linia Sibiu-Avrigh și comuna atât de însemnată din punct de vedere economic Cisnădia, așa încât acum legătura se va pute face numai prin construirea unei linii laterale.

O perspectivă favorabilă se deschide pentru instrucțiunea specială industrială în școlă prin înființarea consiliului regnicolar pentru instrucțiunea industrială. În această instanță opinătoare au să se discute cestiunile politice de instrucțiune industrială din țară și să se presente pentru decisiune meritore înaltelor ministerii concernente. Fără îndoială la dezvoltarea practică a problemelor din cestiune nu este vorba de o unificare șablonistică, de o centralizare, ci de considerarea deplină a casului singuratic în particularitatea lui caracteristică după mijlocele, ce stau la dispoziție ș. a. m. Însă o unitate mai înaltă și o dezvoltare conscie a unităților în cadrul estins al unui sistem corespunzător referințelor țerei pe acest teren atât de important trebuie totuși să existe și este de așteptat, că corpul de opinie amintit va și află căile, cari conduc la țintă. Ce lucrări rodnice și binecuvântate pótă face o asemenea instanță a dovedit comisiunea centrală austriacă pentru cestiunile învățământului industrial!

(Va urma.)

„Albina“

instituit de credit și de economii în Sibiu.

Ultima tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 6% ale „Institului de credit și de economii „Albina“ a urmat în 1 Octombrie 1893. S'au tras, în valórea totală de fl. 249,700 următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 24, 25, 33, 65, 73, 75, 77, 80, 95, 96, 98, 108, 114, 143, 144, 146, 147, 155, 167, 190, 196, 197, 214, 221, 239, 253, 257, 275, 284, 310, 323, 324, 334, 367, 375, 382, 384, 388, 391, 405, 415, 422, 432, 446, 447, 451, 457,

à fl. 100: Nr. 460, 463, 468, 476, 480, 485, 500, 502, 509, 512, 514, 531, 537, 542, 556, 560, 561, 571, 572, 574, 576, 577, 583, 590, 598, 599, 604, 608, 610, 618, 623, 626, 630, 632, 637, 640, 644, 649, 653, 660, 671, 673, 676, 679, 689, 697, 731, 741, 747, 760, 763, 764, 772, 777, 783, 790, 795, 799, 805, 808, 810, 819, 826, 827, 829, 830, 843, 855, 857, 860, 863, 873, 874, 884, 886, 888, 890, 893, 898, 900, 910, 913, 914, 916, 921, 922, 923, 924, 936, 942, 943, 944, 947, 949, 951, 960, 963, 965, 967, 972, 974, 976, 978, 979, 982, 986, 989, 992, 993, 995, 999, 1001, 1008, 1010, 1028, 1035, 1037, 1039, 1043, 1044, 2046, 1047, 1048, 1049, 1051, 1056, 1062, 1065, 1066, 1068, 1070, 1072, 1077, 1078, 1090, 1092, 1093, 1094, 1096, 1099, 1114, 1116, 1117, 1119, 1120, 1122, 1123, 1125, 1127, 1131, 1132, 1135, 1137, 1139, 1140, 1142, 1143, 1148, 1150, 1151, 1156, 1158, 1160, 1165, 1171, 1172, 1173, 1178, 1180, 1182.

à fl. 500: Nr. 11, 16, 22, 26, 34, 35, 39, 45, 51, 54, 56, 81, 87, 91, 97, 102, 108, 113, 118, 119, 124, 126, 131, 135, 138, 139, 142, 156, 164, 167, 171, 177, 186, 200, 201, 206, 210, 212, 215, 223, 224, 225, 228, 234, 242, 245, 253, 254, 256, 264, 269, 270, 271, 275, 278, 285, 288, 289, 296, 297, 301, 309, 312, 316, 317, 321, 328, 329, 339, 351, 352, 360, 362, 364, 366, 369, 375, 376, 377, 381, 386, 389, 390, 397, 399, 401, 403, 407, 409, 413, 415, 420, 427, 431, 432, 434, 437, 438, 439, 441, 446, 449, 453, 454, 457, 462, 464, 466, 467, 468, 469, 470, 472, 473, 474, 475, 477, 488, 499, 500, 502, 506, 508, 509, 510, 511, 517, 518, 520, 526, 527, 530, 533, 535, 537 541.

à fl. 1000: Nr. 6, 7, 38, 39, 56, 57, 71, 95, 117, 121, 124, 138, 146, 148, 164, 167, 169, 179, 198, 207, 209, 212, 213, 235, 240, 247, 257, 266, 271, 274, 283, 285, 293, 297, 305, 319, 321, 324, 326, 330, 334, 341, 343, 356, 358, 361, 364, 367, 369, 471, 378, 379, 380, 386, 393, 394, 395, 398, 404, 415, 420, 421, 424, 426, 429, 430, 431, 435, 440, 443, 448, 450, 452, 456, 458, 467, 468, 470, 474, 475, 478, 495, 503, 504, 509, 510, 512, 515, 516, 520, 522, 529, 531, 532, 539,

à fl. 1000: Nr. 540, 546, 550, 552, 553, 554, 561, 562, 565, 567, 569, 580, 581, 584, 587, 588, 593, 597, 601, 604, 606, 607, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 626, 631, 632, 633, 634, 638, 639, 641, 643, 645, 647, 649, 653, 656, 659, 665, 672, 673, 677, 679, 683, 687, 690, 691, 695, 700, 702, 703, 707, 712, 713, 715, 717, 720, 721.

Cu începerea dela 1 Aprilie 1894 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la cassa institului în Sibiu, la Filiala sa în Brașov, la Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“ Viena și la Pester ungarische Commercial-Banc, Budapesta, în întreaga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleași se răscumpără și mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul țilei.

Cu 1 Aprilie 1894 încetă interesele lor mai departe și cuponii de interese scădători mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru rescumpărare următoarele:

à fl. 100: Nr. 136, 237, 289, 474, 483, 494, 499, 505, 674, 683, 711, 849, 864, 1027, 1030.

à fl. 500: Nr. 132, 185, 338.

à fl. 1000: Nr. 514, 527, 534.

Sibiu, 1 Octombrie 1893.

Directiunea.

Publicațiune

pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1893.

Adunarea din est-an a rezervistilor concediați pe timp nedeterminat și a rezervistilor substituiți are loc în Sibiu la 10/22 Octombrie 1893.

Afacerea oficială, la care are să și aducă fiecare obligat la controlă pasul militar, începe la 10 ore dimineța în cancelaria cercuală de completare ulița Schevis Nr. 34.

La adunarea de controlă sunt obligați de a se înfătoșa toți concediații, pe timp nedeterminat, rezervistii și revistii substituiți ai tuturor corpurilor de trupă a institutelor armate stătătore și a marinei, fără considerare, că ore aparțin ei locului de petrecere ori petrec aci numai temporalmente; excepțiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instrurarea militară sau deprindearea periodică în arme.

Obligații la controlă, îndreptându-se la punctul 39, care e de a se ceti al instrucțiunii pasului militar sunt serios provocați spre a apăre punctuos de ore-ce tot acel concediat pe timp nedeterminat și rezervist, care rămân dela adunarea de controlă și care rămâne fără excusarea suficientă dela controlă ulterioară ținută în stațiunea cercului de întregire Sibiu în țilele de 19, 20 21 Novembre 9 ore dimineța va fi tractat după prescrișele militari penali.

În fine se face cunoscut, că conform ș-ul 45 punctul 4 al instrucțiunii de evidență, se vor ține adunările de controlă și în Dumineci și sêrbători, de aceea ținerea țilelor de controlă odată pentru tot-deauna statorită, nu pótă fi supusă nici unei modificări.

Sibiu, 24 Septembrie 1893.

Magistratul.

Nr. 219/893

[194] 1-3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoresci vacante din următoarele comune bisericesci prin acesta se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

- 1. Dees, cu salariu anual de 250 fl.
2. Ciceu-Corabic cu salariu anual de 240 fl.
3. Ciceu Poiană în afiliere cu Dobricelul învățătoriu ambulant cu salariu anual de 300 fl. locuință, grădină și lemne de încălzit.
4. Ciceu-Hășmaș în afiliere cu Negrileşti învățătoriu ambulant

cu salariu anual de 250 fl, locuință și lemne de încălzit.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au seși aștearnă pețițiunile concursuali, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu în termiul indicat.

Dees, 5 Septembrie, 1893.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dees în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Teodor Herman, protopresb.

912/893

[193] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la scólele confesi-

onale gr. or. mai jos însemnate, aparținătoare protopresbiteratului Agnita, se escrie concurs cu termiul preclusiv de 8 Octobre a. c.

- 1. Bendorf, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și cuartir. Preferință vor avea acei concurenți cari vor fi pregătiți esact în cântările bisericesci.
1. Ghijasa, cu salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și cuartir.
3. Ilimbav, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și cuartir.
4. Ruja, salariu anual de 300 fl. în bani gata, grădină și cuartir.
5. Nocrichiu, salariu anual de 240 fl. în bani gata, grădină și cuartir.

6. Verd, salariu anual de 300 fl. grădină și cuartir.

7. Zlagna, salariu anual de 300 fl. grădină și cuartir.

8. Cincul mare, postul al II-ea de învățătoriu cu salariu anual de 200 fl. cuartir, grădină și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și așterne pețițiunile de concurs instruite conform prescrișelor legilor în vigóre până la termiul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita în 8 Septembrie 1893.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Sabin Piso, protopresb.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1893.

Table with columns for train types (Tren de persoane, Tren micst) and routes (Copsa-mica, Sibiu, Avrighi, Fagaras) with departure and arrival times.

Table for Simeria (Piski) - Hunedora route with train types and times.

Table for Brasov - Chezdi-Osorheiu route with train types and times.

Table for Mures-Ludoș - Bistrita route with train types and times.

Large table for Budapesta - Predeal route with multiple columns for train types and times.

Table for Budapesta - Arad - Teius route with train types and times.

Table for Budapesta, gara de vest - Orșova - Verciorova route with train types and times.

Table for Cucerdea - Osorheiu - Reg. sas route with train types and times.

Table for Ghirish - Turda route with train types and times.

Table for Arad - Timisoara route with train types and times.

Table for Careii-mare - Zelau route with train types and times.

Table for Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni route with train types and times.

Table for Sighisoara - Odorheiu route with train types and times.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de noapte

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei arhidieceșane.